

De licht- en de duisternis mysteriën in de oudheid en nu

Op de Odiliëenberg in de Vogezen, welke uitkijkt over het Rijndal, vind je op de top, naast en deels ook onder de kerk en kloostergebouwen, in de rots uitgehouwen dubbele graven, waarin mensen kunnen liggen. De ene heeft aan de randen een deksel gedragen, de andere was open. Dat duidt op twee heel verschillende inwijdingswegen, namelijk

De open en gesloten inwijdingsgraven naast elkaar op de Odiliëenberg.

naar buiten in de natuur en kosmos, en naar binnen in jezelf. Deze graven worden gedateerd op meer dan 15.000 jaren oud. Dat is de tijd dat de mensen uit Atlantis trokken. De zuidelijke stroom, die hier blijkbaar langs kwam, vind je onder andere terug in het oude Egypte, waar de mensen gemummificeerd in kisten werden gelegd na hun dood, en zo werden de ziel en het levenslichaam aan het fysieke lichaam gebonden (ook nu nog kun je zuchtende mummies van duizenden jaren oud tegenkomen). De meer noordelijke stroom, die zich vestigde in Europa tot diep in Azië, kennen de inwijdingsweg naar buiten. Wij kennen hier nog veel sjamanistische tradities van.

Hieruit zijn in de oudheid globaal genomen twee soorten van inwijdings- of mysteriestromingen voortgekomen: die van het licht en die van het duister. Deze waren strikt gescheiden, en op het openbaar maken van de verbinding daartussen, stond de doodstraf. De leiders van die twee wegen hadden vaak in het geheim wel overleg met elkaar, zodat er op verschillende aanvullende wijze met elkaar kon worden gekeken naar en gewerkt aan specifieke maatschappelijke of menselijke problemen.

Wat houden die twee wegen in?

De licht-stroming heeft als doel dat de mensen met hun ik-bewustzijn hun ziel schonen van onhelderheden, en deze richten op de geest, zodat het geestlicht helder in het bewustzijn kan schijnen. Je vormt daardoor je denken om en ontwikkelt het beelddenken, het helderziende vermogen, doordat je het denken los maakt van de hersenschors, ons spiegelbewustzijn dat de door de zintuigen binnen-

gebrachte indrukken maakt tot voorstellingen van de wereld in en om ons heen, en je meer afstemt op je hypofyse. Deze klier, waaraan je voorhoofd-lotusbloem is verbonden, werd vroeger ons 'derde oog' genoemd, waarmee we toen in de andere dan louter de fysieke werelden konden kijken. Vanuit deze klier, die bij het denken kalkzout-kristallen vormt, ontwikkel je dus het beeldende denken. De Hindoes noemen dit geestelijke lid dat zich opbouwt uit het ziele- of astraallichaam Manas, de westerse esoterie (theosofie, antroposofie) het Geestzelf. En leerlingen die deze weg gingen, werden zonen of dochters van de weduwe genoemd: in de Egyptische cultuur was dit Isis, wier man Osiris was gedood, en in het Christelijke tijdperk moeder Maria, die de dood en opstanding van haar zoon had gezien en daarin overeind bleef staan omdat zij in beelden de betekenis en zin hierachter zag. Deze twee hoge individualiteiten, Isis en Maria, zijn beide bodhisatva's, aartsengelwezens van Moeder Aarde, ofwel onze Heilige Geest. In de westerse esoterie wordt zij Isis Sofia genoemd. Je was een 'kind van de weduwe' wanneer je haar weg van helderziendheid volgde, wat je naar het licht voert. Dit is het bewustzijn van de Engelen, die in ons bewustzijn levendige beelden opwekken vanuit ons karma, zodat we in beweging kunnen komen en onze voetstappen gaan richten, op grond waarvan wij onze biografie ontwikkelen. Het geeft hen de mogelijkheid om te leren sturen in die processen en zo zelf door te groeien naar het aartsengel-bewustzijn (zie hieronder).

De stroming van de duisternis voert je naar het aanvankelijk onbewuste, dus duistere onderbewustzijn in jezelf, dat schuilt in je levenslichaam. Hierin weeft je wil, maar daar kun je niet bij met je normale dag-bewustzijn. Het toont zich pas wanneer je daden die zijn geïmpulseerd door de wil hebt uitgevoerd. Je komt hier enkel door eerst je gevoelens aan te zien, die hun centrum hebben in het hart. En je kunt bij jezelf nagaan dat je gevoelens in een schemerig bewustzijn plaatsvinden: ze zijn niet zo helder en zeker niet zo controleerbaar als je denken, dat vooral in het hoofd zich afspeelt. Lastig voor iemand die controle wil houden, maar voor iemand die de inwijding zoekt, zijn deze gevoelens zeer handige werktuigen om in je eigen binnenwereld van je ziel te kunnen komen. Ze voeren je namelijk binnen in de verschillende organen, die elk hun eigen stemming in de ziel teweeg brengen, en elk een eigen wilsrichting hebben. En hierin kun je leren sturen, waardoor je je eigen biografie gestalte geeft door de keuzes die je maakt om je karma dat zich aandient, uit te werken en je leven op

basis hiervan vorm te geven. Wat je dan leert is de geestelijke vaardigheid van inspiratie: met je ik in de ziel daal je af in de stromingen van het levenslichaam, en je leert mee te leven met wat zich daar voordoet aan mogelijkheden. En kun je dit vermogen van in- en aanvoelen bewust herkennen en hanteren, dan leer je in die levensstromingen te sturen. De Hindoes noemen dit vermogen Buddhi, de westerse esoterie de Levensgeest, ons inspiratieve vermogen, waardoor we het bewustzijn van een Aartsengel ontwikkelen. Dit kun je ook noemen het heldere horen, voelen en sturen, want dat dien je ervoor te ontwikkelen. En je doet dit veelal in je leven en werk: het zo veel mogelijk manoevreren binnen de mogelijkheden die zich aandienen naar de idealen die jij je hebt voorgenomen te verwezenlijken. Je wordt dan ingewijd in de levensprocessen, waardoor je meer waarneemt dan iemand die zich alleen op de louter fysieke waarnemingen baseert, dus het licht, en je leert in de duisternis van de levens-wilsprocessen te zien. Deze weg heet de weg van de ingewijde. In die levenswerelden ga je steeds meer waarnemen dat de gebeurtenissen niet zozeer door krachten, maar door wezens worden geïnitieerd, waardoor er wendingen komen die je van tevoren niet kunt overzien vanuit het louter fysieke van de verschijnselen. Je leert de wezens achter de elementen waarnemen, en ook hun leiders, de engelen van hemel en aarde. En je leert met hen samen te werken, aangezien we met hen de aarde dienen te beheren. Maar voordat je deze weg bewust kunt bewandelen, toont zich eerst je eigen dubbelganger-wezen als een lelijke gestalte. Dat is namelijk de verzameling van onhelderheden in je ziel waarvan je je nog niet bewust bent. Deze word je nu voorgehouden door je eigen Engel, zodat je er zelf nu bewust mee uiteen dient te zetten. Pas dan kun je bewust je eigen orgaanwerelden ingaan en er schonen wat je je nog niet eigen hebt gemaakt. Eerst kom je deze dubbelganger tegen in de negatieve reacties van de mensen om je heen, waaraan zij zich stoten. Vanaf nu dien je je eigen kleinheid in te gaan zien, het verwaarloosde innerlijke kind dat om aandacht vraagt in de gevoelens die zich aandienen. Je dient je ziel te louteren door je innerlijke kind te koesteren en helen van zijn jeugdtrauma's. Dat is een pijnlijke weg, maar die leidt tot een stuk verlichting en helderheid van je eigen zieleroerselen als de motieven tot doen.

Een stap dieper op die weg is wanneer je diep in de duisternis van het leven en de ziel de wilskiemen kunt waarnemen die iemand, of gebeurtenissen, aanzetten om tot daden ofwel bewegingen te

komen. Deze wordings-wilskiemen leven in ons en worden gevoed door de idealen waarmee we op aarde zijn gekomen. En zoals in meerdere Sterrenwijsartikelen is aangegeven, komen deze van de sterrenbeelden die wij voorgeboortelijk bezoeken, en nemen wij deze idealen mee als warmtekristallen in ons fysieke maar niet-substantiële lichaam dat het fantoomlichaam wordt genoemd.¹ Dat is een matrix voor het fysieke lichaam dat is gewoven uit warmte. Nu ken je waarschijnlijk momenten dat je zelf ergens mee worstelt, of iemand anders waarmee je verbonden bent, waarbij je ineens als in een flits de ingeving kunt krijgen hoe je het probleem kunt aanpakken. Zo'n moment kan je handelen erna een richting geven. We noemen zo'n ingeving een intuïtie: je kijkt dan even met je ik en ziel door het levenslichaam heen tot in het fantoomlichaam, en je ziet ineens die wordings-wilskiemen oplichten die naar het licht der verwezenlijking streven. Aangezien dat heel diep in ons verborgen ligt, ontvang je alleen een flits, een glimp hiervan. Maar je kunt dit vermogen van intuïtie ook trainen. En dan word je een magiër, want je weet wat goed is voor een situatie of omstandigheid om te worden verwezenlijkt, je roept die kiemen bewust aan en helpt die bij hun verwezenlijking. En aangezien je wanneer je toegang hebt tot die wilskiemen, deze ook ten eigen nutte kunt aanwenden, dien je je hiertoe terdege eerst moreel sterk te maken, want anders word je eerder een zwarte dan een witte magiër. Je krijgt macht over de dingen. Veelal geeft je lot daartoe handvatten, doordat je dubbelganger, je set van nog niet bewuste impulsen die zich verzamelt in een aparte gestalte, zich direct aan je zal tonen. Daarmee dien je je eerst uiteen te zetten alvorens je verder innerlijk kunt groeien.

Wat je op deze weg ook tegenkomt, is het karma, op grond waarvan jij of anderen specifieke idealen willen verwezenlijken. Eerst leer je je eigen karma overzien, dat je hebt ontwikkeld gedurende meerdere incarnaties op aarde. Vaak toont zich dit vanuit je dubbelganger als volgt. Je krijgt het aan de stok met een demonische gestalte, waarvan je aanvankelijk denkt of vermoedt dat die je kwaad wil doen. Die blijft zich zo lang tegen je verzetten, tot je hem in de ogen durft te zien en kunt herkennen als een deel van jouw eigen wezen, of je dat nou leuk vindt of niet. Vervolgens dien je je met hem te verenigen, waardoor het een kracht in je wordt. Ieder mens die de weg van de

¹ Zie het artikel 'Het belang van werken met de sterrenbeelden in verband met het fantoomlichaam' in Sterrenwijs 6.

magiër gaat (die dus zich heeft voorgenomen dat hij een soort van tovenaer wil worden, op wat voor gebied dan ook), komt zo een deel van zijn eigen dubbelganger tegen. Bij mij was dat een demonisch wezen dat mij wilde doden. Toen ik na een strijd van een nacht lang doodmoe hem aanzegde dat hij dat mocht doen, maar dat hij dan ook zijn aardse aangrijpingspunt kwijt zou raken, keerde hij zich ineens innerlijk om, en zag ik hoe hij een veronachtzaamd deel van mijn eigen ziel was. Namelijk de strijder, die ik in meerdere levens was geweest en waar vanuit ik meerdere mensen heb gedood, ongeacht de ongetwijfeld hoge morele standaarden van die tijd. Ik noemde mijzelf in mijn huidige leven een actieve pacifist, deed mee aan geweldloosheidsacties, maar had hem geen aandacht gegeven. Terwijl ik enige keren wel degelijk heb gevochten, en dit ook goed kon, ondanks mijn pacifistische idealen. Toen ik mijn hypocrisie hieromtrent inzag, werd hij een krachtig deel van mij, van waaruit ik landschapshelingen kan doen. Maar ik overzag tevens de destructieve kracht die ik kan uitoefenen op de omgeving. Met als boodschap: je komt nooit meer van jezelf af, hoe je het ook wendt of keert. Dat loutert je handelen hier vanuit.

Deze kracht van intuïtie waarmee je bewust met je ik en ziel onderduikt in het levens- en ook fysieke lichaam, wordt door de Hindoes genoemd het Atma, en door de westerse esoterie de Geestmens. Het is het hoogste geestelijke lid dat wij als mensen ooit volledig zullen kunnen ontwikkelen, wanneer we de andere twee geestleden al hebben ontwikkeld. We kunnen dan tot in het fysieke veranderen, transformeren. Dat is wat huidige Tijds- ofwel Persoonlijkheidsgeesten kunnen. We worden dan scheppend tot in het fysieke. We ontwikkelen geheel dat geestelijke wezen in ons, dat in de Openbaringen van de Bijbel de Mensenzoon wordt genoemd. Deze ontwikkelt zich tussen de chakra's ofwel lotusbloemen van de zonnevlecht – die ons astraallichaam draagt en stuurt – en van de navel – die ons levenslichaam aanlegt en stuurt. Aanvankelijk is dit een embryo, en we zijn er de laatste decennia toe gekomen om het ons innerlijke kind te noemen. Daarom ook is het innerlijke werk dat we met dit kind in ons verrichten, zo essentieel voor onze verdere ontwikkeling. We dienen ons eerst te helen voordat we verder met onze innerlijke ontwikkeling kunnen komen, anders zijn onze motieven te zeer gekleurd vanuit de verwondingen die we al vanaf de tijd in de baarmoeder met ons meedragen.

En om het beeld even compleet te maken: de weg van de

duisternis bestaat dus uit twee aparte ontwikkelingen, die beide door de duisternis van het levenslichaam heen gaan. De weg van de ingewijde met het inspiratieve sturen en de weg van de magiër die bewust wordings-wilskiemen helpt te verwezenlijken, en die beide bijdragen aan de ontwikkeling van ons innerlijke kind tot het machtige engelwezen dat de Mensenzoon wordt genoemd, zijn aanvankelijk sterk met elkaar verbonden. Dat waren zij in de oudheid nog meer. En in de huidige tijd met zijn sterke ik-bewustwording en daardoor ontwikkeling, hebben deze wegen ook heel duidelijk de weg van de lichtmysteriën nodig. In de levenswerelden dien je eerst te doen, maar daarna dien je je bewust te worden wat en waarom je iets gedaan hebt, want anders verzand je in het niets. Je hebt het licht van het bewustzijn nodig, zodat je weer verdere stappen kunt nemen in die weg van de duistere wilswerkingen. Eerst doen, dan inzicht krijgen in wat je daden teweeg hebben gebracht. Je dient jezelf met bewustzijn de weg te banen. En anderzijds, wanneer de weg van het licht alleen op zichzelf blijft, dus wanneer je louter de ziel met het ik op de geest richt, krijg je uiteindelijk dode, starre beelden van die geestelijke werkelijkheden, wat tot starre dogma's leidt, want deze zijn niet gevoed door het leven. Daaruit zijn al onze 'ismen' ontstaan, in religies en denksystemen. De lichtwerkingen ontbreekt het hier aan de levenskrachten die komen uit de duisternis. Wil je dus een levendig beelddenken ontwikkelen, dan dien je je eigen verharde gewoontes aan te zien en te versoepelen. En dan dien je je een stuk te begeven op de wegen van de duisternis. Ieder kent de arrogantie van 'de' waarheid die je uit verschillende denksystemen en met name hun vertegenwoordigers tegemoet kan komen. Een reden waarom Rudolf Steiner, stichter van de antroposofie, eens opmerkte 'De antroposofie is oké, maar hoed je voor de antroposofen'.

Nu is de verbinding tussen de licht- en de duisternismysteriën al gelegd in het jaar 33, door Christus toen Hij aan het kruis hing. Onder het kruis stonden onder andere zijn moeder, die al zijn lijden in zich opnam en erin staande bleef: zij had al het Geestzelf in zich ontwikkeld, waardoor zij de grotere verbanden achter de gebeurtenissen rond haar Zoon kon zien en staande bleef. Zij was de vertegenwoordigster van de lichtmysteriën. En ook stond er zijn leerling Johannes, de latere evangelist. Dat was de uit de dood (inwijding) opgestane zanger Lazarus, die altijd aan Christus' borst lag en er de klanken vanuit de kosmos hoorde. Hij was dus inspiratief ingewijd, en door de dood en opstanding ook intuïtief: daarmee een leerling van de

duistere mysteriestroming. Dat is de weg van de zoon, oftewel de Mensenzoon (zoals hij dat zelf later in de Openbaringen noemde), ons innerlijke kind. Christus verbond hen, en daarmee de stromingen die ze vertegenwoordigden, door hen aan te zeggen “Moeder zie uw Zoon. Zoon, zie uw Moeder”. Zoals gezegd, stond op die verbinding de doodstraf, maar die onderging hij al. Het is nu verder aan ons om die twee stromingen in ons te verbinden.

Wat je in de afgelopen eeuw zag, is vooral dat men in het westen wakker werd voor de lichtmysteriestroom, die van het beelddenken. Dat is onder andere voorbereid met de signatuurleer van de planten, onder inspiratie van Paracelsus en Goethe. De antroposofie heeft met name dit onderdeel ontwikkeld, wat door Rudolf Steiner uiteindelijk is vormgegeven als weg in de eerste klasse van de geestes-hogeschool. De andere twee klassen, die samenhangen met de duisternis-mysteriestromingen, werden niet of nauwelijks ontwikkeld. Maar er worden steeds meer mensen geboren die nu juist wel die wegen van de duisternis verder willen gaan, want de drempels naar de niet-fysieke werelden worden steeds lager, een gevolg van de algehele mensheidsontwikkeling. Dit is voor mij een reden geweest om vanuit de westerse esoterie, en dat wat er bekend is vanuit oosterse tradities, nieuwe scholingswegen te ontwikkelen met en vanuit die duisternis. En naar bleek, heb ik hiertoe ook het geestelijke mandaat. Een andere reden is dat er nu veel inwijdingen plaats vinden van mensen die dit niet doorhebben van zichzelf, die een vreemde eend lijken te zijn in de huidige materiële cultuur, en die vaker in de psychiatrie terechtkomen. En hier worden ze vanuit onwetendheid niet goed begeleid, en de remedie is veelal deze mensen vol te stoppen met psychofarmaca om ze in het gareel te krijgen of houden. Een vrij trieste aangelegenheid. Vandaar dat het mij na aan het hart ligt om weer de wegen naar het leven, de ziel en de geest terug te vinden door middel van bewuste training en scholing.